

МОВНЕ ВТІЛЕННЯ КОНЦЕПТІВ ПОЧУТТЯ І ЧУТТЄВІСТЬ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Коцюба А. С.

(Сумський державний педагогічний університет ім. А. С. Макаренка)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Коваленко А. М.

Центральна ідея, яка об'єднує численні лінгвокогнітивні дослідження, полягає в тому, що мова відбиває знання, представлені у вигляді концептів.

Мовне втілення концептів є об'єктом цілої низки лінгвістичних досліджень. Велика увага приділяється концептам емоційного та етичного характеру, оскільки особливості вербальної репрезентації емоційної сфери особистості мають безпосереднє відношення до менталітету етносу [1].

Зацікавленість лінгвістів до дослідження концептів *ПОЧУТТЯ* і *ЧУТТЄВІСТЬ* можна пояснити тим, що відображення емоцій у мові, співвідношення універсального та етно-специфічного в уявленнях про почуття належать до популярних, але не повністю висвітлених питань у лінгвістиці.

Лінгвокогнітивна модель концептів *ПОЧУТТЯ* і *ЧУТТЄВІСТЬ* характеризується фреймовою природою і комплексною структурою. Фрейми концептів *ПОЧУТТЯ* і *ЧУТТЄВІСТЬ* мають спіралеподібну структуру, конкретизуючи інформацію в міру розгортання фреймів:

sense – feeling – emotion – passion;

sensitivity – perception – sensation – susceptibility.

Словникові дефініції відповідають вищенаведеній структурі [2; 3]:

Sense – usually strong feeling about something.

Feeling – something that you feel, for example happiness, anger, fear.

Emotion – a strong serious feeling such as love, hatred or anger; often difficult to control.

Passion – a very strong belief or feeling about something.

Sensitivity – the strength of physical or emotional reaction in people.

Perception – the process by which an organism detects and interprets information from the external world by means of sensory receptors.

Sensation – the power of perceiving through the senses.

Susceptibility – the ability or tendency to be impressed by emotional feelings.

Проведений аналіз лексикографічних джерел дає можливість зробити висновок, що почуття – це здатність сприймати, відчувати; глибоке, серйозне відчуття душевної прихильності; любов; ненависть (*to feel; feeling; a strong serious feeling; love; hatred*); чуттєвість – реакція; відповідь організму на зовнішні впливи; сильне бажання; потяг до здійснення чого-небудь (*emotional reaction; detection and interpretation of information; tendency*).

Розглянемо модель концепту *ПОЧУТТЯ*.

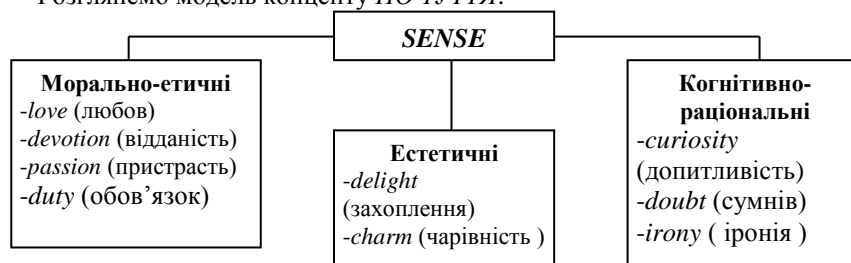

Рис. 1 – Модель концепту

ПОЧУТТЯ

Вищенаведені концепти доповнені своїми найбільш вживаними аналогами зі словників [2; 3] і детерміновані нами як домінантні у мовній картині світу носія британського варіанту англійської мови – морально-етичні: *love, affection; fondness, attachment, devotion, passion, adoration, idolization; sympathy, compassion, concern, solicitude, commiseration; duty, mission, responsibility, obligation, commitment*; естетичні: *bewilderment, delight, ecstasy, rapture, charm, enchant*; когнітивно-раціональні: *curiosity, confidence, doubt, irony*.

Чуттєвість – відображення у свідомості людини окремих властивостей предметів та явищ, що впливають на органи чуття.

Пропонуємо розглянути модель концепту *ЧУТТЄВІСТЬ*.

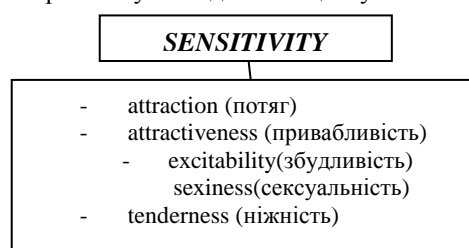

Рис. 2 – Модель концепту *ЧУТТЄВІСТЬ*

Таким чином, мовне відображення концептів *ПОЧУТТЯ* і *ЧУТТЄВІСТЬ* детермінуються емоційним досвідом людини. Зазначені концепти органічно пов'язані між собою, але різні за змістом і формою

відображення: почуття – це стійке й узагальнене ставлення до об'єктів; чуттєвість – це відображення у свідомості людини окремих властивостей об'єктів. За допомогою схем ми виокремили компоненти концептів *ПОЧУТТЯ* і *ЧУТТЄВІСТЬ* для детального розуміння їх мовної реалізації.

1. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс / В. И. Карасик // Волгоград: Перемена, 2004. – 476 с.
2. Longman Dictionary of Contemporary English. – Harlow: Pearson Education Ltd., 2003. – 1949 p.
3. Concise Oxford Thesaurus. Second Edition. – Oxford : Oxford University Press, 2002. – 975 p.